

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo **veci prejednávania dedičstva po poručiteľke E. T.**, rodenej B., naposledy bytom V., zomretej X., so zanechaním závetu, vedenej na Okresnom súde Košice – okolie pod sp. zn. D 994/1990, o dovolaní závetných dedičov MUDr. J. B., bývajúceho v R., RNDr. J. B., bývajúceho v K., a Ing. P. B., bývajúceho vo V., proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 3. augusta 2006, sp. zn. 10 CoD 9/2006, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice – okolie uznesením z 22. mája 2000 č.k. D 994/1990-201 odkázal A. T. rod. J., bytom V., JUDr. D. T., bytom Š., Ing. Z. S. rod. T., bytom B., aby podali na príslušný okresný súd žalobu o určenie neplatnosti závetu spísaného poručiteľkou vlastnou rukou dňa 20. júna 1984, v lehote do 30-tich dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že po oboznámení dedičov s tým, že poručiteľka prejavila svoju poslednú vôľu vo forme závetu, do úvahy prichádzajúci právni nástupcovia dediča zo zákona (M. T. – manžela poručiteľky) namietali jeho platnosť. Keďže rozhodnutie o dedičskom práve záviselo od zistenia spornej skutočnosti, odkázal týchto dedičov, ktorých právo sa javí ako menej pravdepodobné, aby v stanovenej lehote svoje právo uplatnili žalobou na príslušnom súde (§ 175k ods. 2 O.s.p.).

Krajský súd v Košiciach uznesením z 3. augusta 2006 sp. zn. 10 CoD 9/2006 odvolanie závetných dedičov odmietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že právni nástupcovia zákonného dediča podali v súlade s uznesením okresného súdu žalobu o určenie

neplatnosti závetu. Toto konanie bolo medzičasom právoplatne skončené. Keďže právoplatný rozsudok v sporovom konaní znamená aj to, že účinky uznesenia vydaného podľa § 175k ods. 2 O.s.p. dňom právoplatnosti rozsudku v konaní o neplatnosť závetu zanikli, postupoval podľa § 218 ods. 1 písm. e/ O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podali včas dovolanie závetní dedičia. Navrhli napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V dovolaní namietali predovšetkým to, že v konaní rozhodoval vylúčený sudca a že v dôsledku nesprávneho postupu súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom. K prvému dôvodu uviedli, že tie isté sudkyne na tom istom stupni (JUDr. Iveta Puškášová sudkyňa Okresného súdu Košice – okolie a JUDr. Andrea Mazáková predsedníčka senátu Krajského súdu v Košiciach) rozhodovali v dedičskom konaní a následne aj v konaní o určenie neplatnosti závetu. Podľa ich názoru samotná táto skutočnosť zakladá pochybnosti o ich nezaujatom prístupe. Okrem toho sa obe sudkyne dopustili v konaní viacerých procesných pochybení. V dovolaní podrobne vymenovali jednotlivé pochybenia sudkyne JUDr. Puškášovej, ktoré urobila nielen v konaní o dedičstve, ale aj v sporovom konaní o neplatnosť závetu. Predsedníčke odvolacieho senátu JUDr. Mazákovovej vytýkali predovšetkým to, že ich odvolanie nesprávne odmietla z dôvodu, že odvolaním napadnuté rozhodnutie zaniklo inak. Za svojvoľné považovali aj jej potvrdzujúce rozhodnutie z 20. apríla 2007, ktorým nebolo vyhovené ich návrhu na vydanie neodkladného opatrenia pre absenciu náležitého odôvodnenia. Vzhľadom na predpokladanú úroveň profesionálnych znalostí sudkýň a vzhľadom na závažnosť týchto pochybení, ktoré ich ako účastníkov poškodzujú, dospeli k presvedčeniu, že to vyvoláva pochybnosť o nezaujatosti týchto sudkýň. Odňatie možnosti konať pred súdom odôvodnili tým, že neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom okresný súd rozhodol o odkázaní právnych nástupcov zákonného dediča na podanie žaloby o neplatnosť závetu. Toto uznesenie okresného súdu im bolo doručené až 14. júna 2006. Nemali tak možnosť včas sa vyjadriť k procesnému postupu súdu a včas argumentovať. Rovnako, nemali možnosť so znalosťou veci vyjadriť sa a argumentovať v konaní o neplatnosť závetu. Celé sporové konanie totiž chápali tak, že sa jedná o konanie na základe určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p., ktoré priamo nesúvisí s dedičským konaním a v ktorom preto sú žalobcovia povinní preukázať naliehavý právny záujem na nimi požadovanom určení. Okrem toho namietali, že odvolací súd nesprávne odmietol ich odvolanie, lebo rozhodnutie okresného súdu nestratilo účinnosť a teda nezaniklo inak. Sporové konanie totiž nebolo právoplatne skončené (rozsudok odvolacieho súdu nebol doručený žalovanému 2/). Dovolanie

odôvodnili tiež tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas (napadnuté uznesenie krajského súdu bolo doručené Ing. P. B. až 26. januára 2009) účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) riadne zastúpení (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu.

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa (§ 239 ods. 1 O.s.p. v znení do 15. októbra 2008). Dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 O.s.p.).

V prejednávanej veci uznesenie odvolacieho súdu, ktorým odmietol odvolanie závetných dedičov, nevykazuje znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Dovolanie podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. preto prípustné nie je.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v ustanovení § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či

v prejednávanej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nepodania návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania nesprávne obsadeným súdom). Osobitne sa zaoberal námietkou dovolateľov, že nesprávnym odmietnutím odvolania im súd odňal možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a že v konaní rozhodovali vylúčení sudcovia (§ 237 písm. g/ O.s.p.).

Vo všeobecnosti pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím je napr. uznesenie, ktorým odvolací súd nesprávne odmietne odvolanie ako oneskorené podané (porovnaj rozhodnutie uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR pod č. 23, ročník 1994). O taký prípad môže ísť aj vtedy, ak odvolací súd odmietne odvolanie z dôvodu, že rozhodnutie napadnuté odvolaním zaniklo inak (§ 218 ods. 1 písm. e/ O.s.p.), hoci pre tento záver neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa dovolacieho súdu v posudzovanej veci však o takýto prípad nejde.

Podľa § 218 ods. 1 písm. e/ O.s.p. odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré rozhodnutie napadnuté odvolaním zaniklo inak.

Citované zákonné ustanovenie upravuje procesný postup dovolacieho súdu v prípadoch, ak rozhodnutie napadnuté odvolaním zaniklo inak a teda rozhodovanie o odvolaní sa z tohto dôvodu stáva bezpredmetným. Takáto situácia môže nastať napr. vtedy, ak odvolanie smeruje proti uzneseniu, ktorým súd nariadi predbežné opatrenie a navrhovateľ v súdom určenej lehote nepodal návrh na začatie konania vo veci samej. Obdobne je tomu v prípade, ak odvolaním je napadnuté uznesenie, ktorým súd odkáže dediča v zmysle § 175k ods. 2 O.s.p., aby uplatnil svoje právo žalobou a dedič v určenej lehote žalobu nepodá. Uvedené rozhodnutie sa stáva neúčinné aj vtedy, ak už súd právoplatne rozhodol o žalobe

dediča podanej v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia. Aj v takomto prípade sa potom stáva rozhodovanie o odvolaní účastníka bezpredmetným.

V prejednávanej veci okresný súd uznesením z 22. mája 2000 odkázal v zmysle § 175k ods. 2 O.s.p. právnych nástupcov zákonného dediča, aby podali na príslušný okresný súd žalobu o určenie neplatnosti závetu v lehote 30 dní. Z obsahu spisu vyplýva, že títo dedičia uvedenú žalobu na okresnom súde v určenej lehote podali a že o nej bolo aj právoplatne rozhodnuté (rozsudok Okresného súdu Košice – okolie z 20. apríla 2004 č.k. 15 C 5/2000-116 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 24. októbra 2005 sp. zn. 8 CoD 45/2005). Účinky uznesenia okresného súdu z 22. mája 2000 teda zanikli. Rozhodovanie o odvolaní závetných dedičov smerujúce proti tomuto uzneseniu sa stalo bezpredmetným. Odvolací súd preto správne rozhodol, keď odvolanie závetných dedičov podľa § 218 ods. 1 písm. e/ O.s.p. odmietol. Závetní dedičia teda neopodstatnene namietali, že týmto postupom im odvolací súd odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ závetní dedičia namietali, že neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom okresný súd rozhodol o odkázaní právnych nástupcov zákonného dediča na podanie žaloby o neplatnosť závetu a že nemali možnosť sa vyjadriť k procesnému postupu súdu, treba uviesť, že z ustanovenia § 175k ods. 2 O.s.p. nevyplýva, že by v súvislosti s vydaním tam uvedeného uznesenia bolo potrebné nariaďovať pojednávanie. Ak súd dospeje k záveru, že rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností (ako tomu bolo v danej veci), nemá inú možnosť, len zachovať procesný postup upravený v ustanovení § 175k ods. 2 O.s.p. Neopodstatnená je preto námietka dovolateľov o odňatí možnosti konať pred súdom z dôvodu, že neboli prítomní na pojednávaní a že nemali možnosť vyjadriť sa k procesnému postupu súdu. Ani ich námietka spočívajúca v tom, že im rozhodnutie o odkázaní dedičov, aby svoje právo uplatnili na súde, bolo doručené so značným časovým odstupom od jeho vydania, v dôsledku čoho nemohli včas argumentovať, nezakladá vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. O odňatí možnosti konať pred súdom totiž nejde v prípade, ak účastník je vylúčený z realizácie procesných práv len pre časť konania v nepatrnej miere, avšak v ďalšom priebehu konania mal možnosť tieto práva riadne uplatniť. Keďže právni nástupcovia zákonného dediča odkázaní na podanie žaloby, svoje právo včas na súde uplatnili formou žaloby o určenie neplatnosti závetu, dovolatelia mohli plne realizovať procesné práva,

ktoré im Občiansky súdny poriadok priznáva v tomto konaní, čo dovolatelia nepochybne aj urobili.

Vzhľadom na obsah dovolacích námietok dovolací súd ďalej skúmal, či konanie v danej veci nebolo postihnuté vadou uvedenou v § 237 písm. g/ O.s.p. Vychádzal pritom z ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Podľa dovolacieho súdu existencia dôvodu, ktorý by vylučoval sudcu z prejednávania a rozhodovania veci v zmysle § 14 ods. 1 O.s.p., zo spisu nevyplýva.

Pokiaľ dovolatelia vyvodzujú pochybnosti o nezaujatosti vec prejednávajúcich sudkýň z ich procesného postupu v konaní alebo z nimi vykonaného vyhodnotenia dokazovania a právnych záverov, na ktorých súdy založili svoje rozhodnutie, treba uviesť, že dôvodom na vylúčenie sudcu nemôžu byť okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci (viď § 14 ods. 3 O.s.p.). Pokiaľ dovolatelia argumentovali tým, že menované sudkyne rozhodovali aj v dedičskom konaní, ktoré predchádzalo konaniu o určenie neplatnosti závetu, dovolací súd uvádza, že táto okolnosť nemôže založiť pochybnosti o nezaujatosti týchto sudkýň.

Dôvodom pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nemôže byť ani skutočnosť, že výsledok niektorého súdneho konania nezodpovedá predstavám účastníka. Subjektívny názor účastníka, že súd nekonal alebo nerozhodol správne, nie je spôsobilý objektívne spochybníť nezaujatosť sudcu. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že v posudzovanej veci nerozhodovali vylúčené sudkyne a že teda nedošlo k namietanej procesnej vade v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p.

Dovolací súd nezistil ani existenciu žiadneho ďalšieho dôvodu obsiahnutého v taxatívnom výpočte uvedenom pod písmenami a/ až e/ § 237 O.s.p. Dovolanie v tejto veci preto ani podľa týchto zákonných ustanovení prípustné nie je. Napokon dovolatelia existenciu väd uvedených v týchto zákonných ustanoveniach ani netvrdili.

Pokiaľ dovolatelia namietali, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, resp. že odvolací súd nesprávne právne vec posúdil, treba uviesť, že uvedené námietky nespôsobujú existenciu vady v zmysle § 237 O.s.p. Námietky účastníka konania, ktorými vytýka súdu existenciu tzv. inej vady a omyl pri aplikácii práva, treba považovať za dovolacie dôvody podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p., ktoré však sami osebe prípustnosť dovolania nezakladajú. Skutočnosť, že by konanie bolo postihnuté tzv. inou vadou, resp. že by rozhodnutie prípadne aj spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania za predpokladu, ak je toto prípustné, nie však dôvodom jeho prípustnosti podľa § 236 a nasl. O.s.p.

So zreteľom na vyššie uvedené dôvody možno uzavrieť, že dovolanie dovolateľov smerovalo proti uzneseniu odvolacieho súdu, proti ktorému podľa § 239 O.s.p. prípustné nie je; keďže neboli zistené ani dôvody prípustnosti uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky ich dovolanie ako neprípustné odmietol (§ 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 veta prvá O.s.p.).

O trovách dovolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p. v spojení s ustanoveniami § 224 ods. 1 a § 243b ods. 5 veta prvá O.s.p., lebo ide o konanie, ktoré sa mohlo začať i bez návrhu.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. februára 2010

JUDr. Ladislav Górasz, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

